KOŚCIÓŁ POKOJU W ŚWIDNICY

Fot. Krzysztof Popławski, CC BY 4.0, Wikimedia Commons

Kościół Pokoju w Świdnicy jest jedną z największych drewnianych budowli sakralnych w Europie, wpisaną na listę UNESCO. Powstał w połowie XVII wieku w warunkach, które dziś tłumaczą jego niezwykłą konstrukcję, i do dziś pozostaje czynną świątynią parafii ewangelicko-augsburskiej.

SKĄD WZIĘŁA SIĘ TAKA BUDOWLA

Kościół powstał po pokoju westfalskim z 1648 roku, kończącym wojnę trzydziestoletnią. Cesarz habsburski zgodził się na budowę trzech świątyń protestanckich na Śląsku, ale na warunkach, które miały ograniczyć ich znaczenie: budynek musiał stanąć poza murami miasta, bez wieży i dzwonnicy, i mógł być wzniesiony wyłącznie z materiałów nietrwałych, czyli drewna, piasku, słomy i gliny. Budowę trzeba było ukończyć w rok.

Mimo tych ograniczeń wzniesiono budowlę o konstrukcji szachulcowej, czyli drewnianym szkielecie wypełnionym masą z gliny i słomy, zaprojektowaną tak, żeby pomieścić kilka tysięcy wiernych. Mimo narzuconych ograniczeń materiałowych kościół przetrwał do dziś w niemal niezmienionej formie zewnętrznej.

CO SIĘ WIDZI WEWNĄTRZ

Wnętrze zaskakuje skalą: cztery kondygnacje empor, czyli galerii biegnących wzdłuż ścian, mieszczą dodatkowe miejsca siedzące i są pokryte tekstami biblijnymi i scenami alegorycznymi, zdobione epitafiami, tarczami cechowymi i herbami szlachty. Płaskie stropy pokrywają malowidła z końca XVII wieku ze scenami z Apokalipsy. Ołtarz z lat 1752–1753 i ambona z 1729 roku to barok, organy z 1909 roku stoją w barokowym prospekcie. Wnętrze kontrastuje z prostą, szachulcową bryłą kościoła.

Ponieważ obiekt jest czynnym kościołem ewangelicko-augsburskim, zwiedzanie odbywa się między nabożeństwami i innymi wydarzeniami parafialnymi. W praktyce oznacza to, że w niedzielne poranki zwiedzanie jest zawieszone.

ILE CZASU ZAREZERWOWAĆ

KOŚCIÓŁ Z AUDIOPRZEWODNIKIEM	około 40 minut
CAŁY PLAC POKOJU, Z CMENTARZEM	1 do 2 godzin

O CZYM WARTO WIEDZIEĆ WCZEŚNIEJ

- **To czynny kościół, nie muzeum.** Godziny zwiedzania zależą od pory roku i nabożeństw, a w niedziele i święta zwiedzanie zaczyna się dopiero po nabożeństwie.
- **Przed wejściem sprawdźcie zasady fotografowania.** Zapytajcie o nie na miejscu.
- **Trwa konserwacja wnętrza.** Od wiosny 2025 roku parafia prowadzi prace w ramach projektu FEnIKS, więc część empor i lóż może być czasowo zasłonięta rusztowaniami. Aktualny stan sprawdź na stronie parafii.
- **Kościół nie ma wieży**, ale na placu Pokoju stoi osobna dzwonnica z 1708 roku, późniejsza od kościoła. Sam kościół stoi w głębi ogrodzonego placu, wejście prowadzi przez bramę.
- **Ceny biletów i godziny otwarcia** zmieniają się sezonowo, sprawdź je na stronie parafii przed przyjazdem.

> Na liście UNESCO są dwa śląskie Kościoły Pokoju z tego samego okresu: w Świdnicy i w Jaworze. Ten drugi, bliźniaczy pod względem historii i konstrukcji, leży około 35 kilometrów dalej, mniej więcej 45 minut jazdy.

CO OBOK

Kościół Pokoju w Jaworze powstał w tych samych okolicznościach politycznych i ma podobną konstrukcję szachulcową, choć jest nieco mniejszy. Zamek Książ w Wałbrzychu leży około dwudziestu minut jazdy stąd, więc jednodniową wycieczkę można ułożyć w kolejności Jawor, Świdnica, Książ.

PRZYDATNE LINKI

- Świdnica, strona urzędu miejskiego
- Swidnica24.pl, wiadomości ze Świdnicy

MAŁO KTO WIE

- **Wieża wodna, w której dziś się nocuje.** Kilkaset metrów za rynkiem, patrząc od kościoła, stoi dawna miejska wieża ciśnień z lat 70. XIX wieku. Pierwotnie miała dwa zbiorniki wody, w latach 1902–1903 dobudowano trzeci i nadano jej nowy dach. Wodociągi przestały jej używać w latach 90. XX wieku, a dziś w środku działają restauracja i apartamenty na wynajem.

Źródło: Restauracja Wieża; trop: skrytka „Ś - Wieża Ciśnień Hotel" (autor: jacek0707, Opencaching.PL, CC BY-SA 3.0 PL)

- **Kamienica starsza od samego Kościoła Pokoju.** Przy ulicy Długiej, blisko rynku, stoi „Rzepicha", kamienica o długiej historii. Jej dzieje sięgają XIV wieku, pierwsza wzmianka o domu przy Długiej pochodzi z 1379 roku, a dwa sąsiednie domy połączono w drugiej połowie XVI wieku. W środku zachowały się drewniane stropy z polichromią w motywy roślinne.
  Źródło: Świdnicki Portal Historyczny; trop: skrytka „Ś - Kamienica Rzepicha" (autor: jacek0707, Opencaching.PL, CC BY-SA 3.0 PL)
- **Dziki z brązu pilnują kapsuły czasu.** Na skwerze przy ulicy Franciszkańskiej, w drodze między kościołem a rynkiem, stoi grupa brązowych dzików, a dzik jest jednym z godeł w herbie miasta. Pod rzeźbą, ważącą ponad tonę, w 2013 roku zakopano kapsułę czasu z pamiątkami współczesnych mieszkańców Świdnicy. Ma zostać otwarta za sto lat.
  Źródło: BlizejSlonca.pl; trop: skrytka „Ś - Dziki Świdnickie" (autor: jacek0707, Opencaching.PL, CC BY-SA 3.0 PL)
- **Domy duchownych padły ofiarą wojny siedmioletniej.** Zgodnie z jubileuszową historią przykościelnej szkoły wydaną w 1808 roku, dom pierwszego pastora ze wszystkimi zabudowaniami gospodarczymi zniszczono podczas oblężenia Świdnicy w 1762 roku, a domy pozostałych duchownych spłonęły już wcześniej, w 1758 roku. Świdnicki Portal Historyczny opisuje, że przed pruskim oblężeniem w 1758 roku rozebrano budynki po północnej stronie Kościoła Pokoju, przygotowując miasto do obrony.
  Źródło: Geschichte des Lyceums bey der evangelischen Friedenskirche zu Schweidnitz, 1808; kontekst: Świdnicki Portal Historyczny

Fakty w tym przewodniku sprawdzono w październiku 2026 r.

AUTOR

Marcin Roszak

Związany z Cieplicami. Zgłosił do budżetu obywatelskiego odbudowę wieży widokowej na Sołtysiej Górze i pilnował projektu aż do jej otwarcia. Przewodniki opracowuje na podstawie sprawdzonych źródeł. Więcej: marcinroszak.eu.